

Lax och jätteräkor göds med foder från illegalt fiske

En tredjedel av all fisk som fångas i de överfiskade världshaven mals till foder till odlad fisk och skaldjur. För fiskbranschen är odlingarna en lättköpt möjlighet att förse marknaden med fisk när tillgången i haven minskar. Men i en ny rapport, ”Vet du vad din middag åt till frukost?”, avslöjar Naturskyddsföreningen och Swedwatch att fisket bakom fodret till jätteräkor och norsk lax ofta sker illegalt i hotade miljöer och med oacceptabla arbetsvillkor och större insatser av fisk än vad produktionen ger.

- Konsumenterna är lämnade i sticket. Den odlade laxen på middagsbordet har ofta ätit foder upp till fem gånger sin egen vikt och jätteräkan på sushirestaurangen kan vara gödd på fiskmjöl från hårt trälade korallrev. Om medvetna konsumenter ska kunna välja bort sådan produktion krävs politiska beslut som gör det möjligt att spåra fodret, säger Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen.

Två av de länder som har störst produktion av fiskmjöl och fiskfoder är Peru och Thailand. I Thailand används fiskmjölet främst i inhemska räk- och fiskodlingar, men det exporteras även till näraliggande länder med stor produktion av jätteräkor. Bland annat Vietnam och Kina köper fiskfoder från Thailand och mycket av den svenska importen av jätteräkor kommer därifrån. Eftersom det finns ett utbrett illegalt fiske i Thailand och Peru är risken också mycket stor att illegalt fångad fisk används för att föda upp laxen och räkorna som säljs i svenska butiker och på restauranger.

- Fiskepolitiken kräver hygien men inte hållbarhet, den skapar säkerhet för konsumenten men inte för de arbetare som fångar foderfisk. Nu är det dags att Sverige lyfter frågan om skuggfisket bakom laxen och jätteräkan. Fiskköpare måste kunna undvika fisk odlad med foder från illegalt fiske, där arbetares rättigheter kränkts, säger Mikael Karlsson.

Den fisk som blir foder är till stor del matfisk samtidigt som den fattiga kustbefolkningen i Syd ofta äter allt mindre fisk. Den svenska konsumtion av räkor och lax motverkar därför livsmedelstryggheten i de länder där foderfisken tas upp. Dessutom är arbetssituationen på de thailändska fiskebåtarna ofta oacceptabel. Arbetare som intervjuades i studien vittnade om tvångsarbete, uteblivna löner, misshandel, stora brister i arbetsmiljön och i vissa fall även mord. De företag som tillfrågades i studien hade inga rutiner för att förhindra detta.

- Rapporten visar tydligt att jätteräkor som serveras på lunchrestauranger ofta är uppfödda på fisk som fångats under vidriga villkor. Nu vill vi att restauranger, grossister och importörer börjar ställa krav och göra kontroller på hur den fisk de säljer har odlats. Och jätteräkorna måste helt bort från marknaden, säger Kajsa Garpe, sakkunnig i tropiska marina ekosystem och fiske på Naturskyddsföreningen.

För frågor kontakta:

Mikael Karlsson, ordförande Naturskyddsföreningen, 070-316 27 22

Kajsa Garpe, sakkunnig i tropiska marina ekosystem och fiske, 076-787 84 75

Louise Bjarke, presschef, 070-884 77 28